

# מפעל עולמי להצלת הדת

על ידי שנקיים ברית הערבות ומצות התוכחה בכל העולם כולו

## גליון # 28

חברה מזכי הרבים העולמי לקיום היהדות

## חודש טבת תשס"ב

בו יבוארו עניני ברית הערבות שקיבלנו והתחייבנו במצוות ה' "בְּהָרָה סִינַי" להיות ערב על כל איש ואיש מבני ישראל, וכל אחד ואחד נענש מכוח חיוב הערבות כמו שכתוב (ויקרא כו, לז), "וְכָשְׁלוּ אִישׁ בְּאָחִיו" וכמבואר ברש"י שם: ומדרשו "וכשלו איש באחיו" זה נכשל בעונו של זה, שכל ישראל ערביין זה לזה, (ועיין סנהדרין דף כ"ז:).

## על ידי ברית הערבות ומצות התוכחה נבנה בית המקדש

# שער הערבות

# על עניני שכר ועונש

בכלל חיוב הערבות היא לימוד הלכות לידע איך להתנהג ולא לעבור על האיסורים והדינים המבוארים

**ולכן** ראו כמה עון גורם וכמה גדול כח התשובה, והעיקר כמו שכתוב לשמוח בשמחה של מצוה ואז יתן אל לבו מבלי לעבור פי ה' וללמד דיני תורה ולהשמר מעבירות שדש בעקביו ובפרט הלכות שבת ויום טוב וברכות ברכת הנהנין מי שאינו בקי בהן ממש אינו בתורת אדם ישראלי וגמרותי בלבי בלי נדר והסכמת נדר ביו"ד ימי תשובה אלו אם ירצה השם לכתוב דיני שבת בקצרה בלשון אשכנז ולחלוק לבעלי בתים שאינם כל כך בני תורה וביחוד בגליל שלי וידעתי כי יצחקו עלי רבים ואהיה להם למשל כל היום מנגינתם, אבל מוטב שאהיה שוטה כל ימי<sup>1</sup> ולא איעול בכיסופא קמי מלכא קדישא.

(מוסרי רבינו יהונתן דף קלט).

(1) עיין בשאלות ותשובות חתם סופר חלק אורח חיים (סימן פ"ג) עיין שם.

# מלבד זה שבני ישראל נתערבו זה על זה נתבקשו עוד ערבות, הערבות שנתנו בני ישראל בקבלת התורה שיקיימו וישמרו את התורה הם העוללים ויונקים

**ומלבד** אותה הערבות שערבו ישראל זה בזה (שוחר טוב סימן ח' ומדרש חזית פסוק משכני ועיין שלי"ה מסכת שבועות) דרש הקדוש ברוך הוא ערבות אחרת: שבשעה שעמדו בהר סיני אמר להם הקדוש ברוך הוא, וכי סבורים אתם שבשבועה בלבד אתן לכם את התורה. לא די לי בכך, רוצה אני שתביאו לי ערבים טובים שיתחייבו אודותיכם שתקיימו את המצות, אמרו ישראל: אבות העולם יהיו הערבים שלנו. ולא הסכים הקדוש ברוך הוא לקבלם כערבים לא אותם ולא הנביאים לבסוף אמרו ישראל: **בנינו יהיו ערבים.**

**אמר הקדוש ברוך הוא בודאי הם ערבים טובים, ועל ידם אני נותן לכם התורה.** אחר כך הביאו התינוקות משדי אמותיהם ואת הנשים המעוברות, ונעשה נס, כפי שכבר בארנו לעיל, שבטניהם נעשו שקופות כמו הבדולח הזך, ודרך שם ראו כולם את מעמד הר סיני. **אמר להם הקדוש ברוך הוא: האם אתם ערבים עבור אבותיכם שאם לא יקיימו התורה אפרע מכם.** אמרו, הן. אמר להם: אנכי ה' אלוקיך. אמרו הן, אמר להם לא יהיה לך אלהים אחרים, אמרו הן. וכן על זה הדרך על כל דבר אמרו על הן הן ועל לאו לאו. וזה מה שאומר הכתוב: מפי עוללים ויונקים יסדת עוז (תהלים ח) רצה לומר על פיהם של העוללים ניתנה התורה, לפי שנעשו ערבים עבור אבותיהם. וכן הוא הדין שאם אין ללוח ממה לפרוע נפרע המלוה ממי שערב לו. אף כאן, אם אחד מבטל התורה ואינו מקיים המצות כראוי נפרע הקדוש ברוך הוא מן העוללים הקטנים לפי שהם נעשו ערבים לאבותיהם. **לפיכך צריך אדם שתהיה יראת שמים בלבו, וחובה עליו ללמד את בנו לקרוא ולחנכו במצות, למען יאריכון ימיו על האדמה.** כמו שנאמר: **כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים.** (משלי טו), שעל ידי התורה והמצות מתוספים ימים לאדם. וכשמת לאדם ילד, בן או בת, ידע שעונותיו גרמו לו והוא צריך למרר לבו ולחזור בתשובה המסוגלת לתקן כל מה שעבר. ויבקש רחמים מאת הקדוש ברוך הוא שיכפר הן על עצם העון, והן על שגרם למיתת נפש נקי בלי עון. ויקבל על עצמו שמהיום והלאה יהיה יהודי כשר ושוב לא יעשה דבר נגד התורה.

(ילקוט מעם לועז שמות עמוד תקכ"ב).

## וכן מצינו בילקוט רות שהקטן נענש בעוון אביו

**בילקוט** רות (על הפסוק וימותו גם שניהם) וזה לשונו: **ללמדך שעין הרע מכה בבנים, אמר ר' חייא בר אבא עד שלש עשרה שנה הבן לוקה בעון האב, מכאן ואילך איש בעונו ימות, עד כאן לשונו.**

**וכן מצינו בתנחומא כשאחד לוקה כל הדור לוקה גם הטף הנשים והגרים**

**במדרש** תנחומא פרשת נצבים על הפסוק "אתם נצבים היום כלכם לפני ד' אלקיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושוטריכם כל איש ישראל, טפכם נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך" וזה לשונו: **כולכם ערבים זה בזה, אפילו צדיק אחד ביניכם כולכם עומדים בזכותו, ולא אתם בלבד אלא אפילו צדיק אחד ביניכם כל העולם כלו בזכותו עומד, שנאמר וצדיק יסוד עולם, וכשאחד מכם חטא כל הדור לוקה, וכן אתה מוצא בעכן, הלא עכן בן זרח מעל בחרם וגו' (חטא ישראל וגם עברו את בריתי) מדת**

**פורענות מועטת והדור נתפס בה**, לכך נאמר כל איש ישראל, ולא גדולים שבכם בלבד אלא אפילו טפכם נשיכם וגרד. עד כאן לשונו.



(המשך בגליון הבא אי"ה)

## **מפעל עולמי להצלת הדת**